

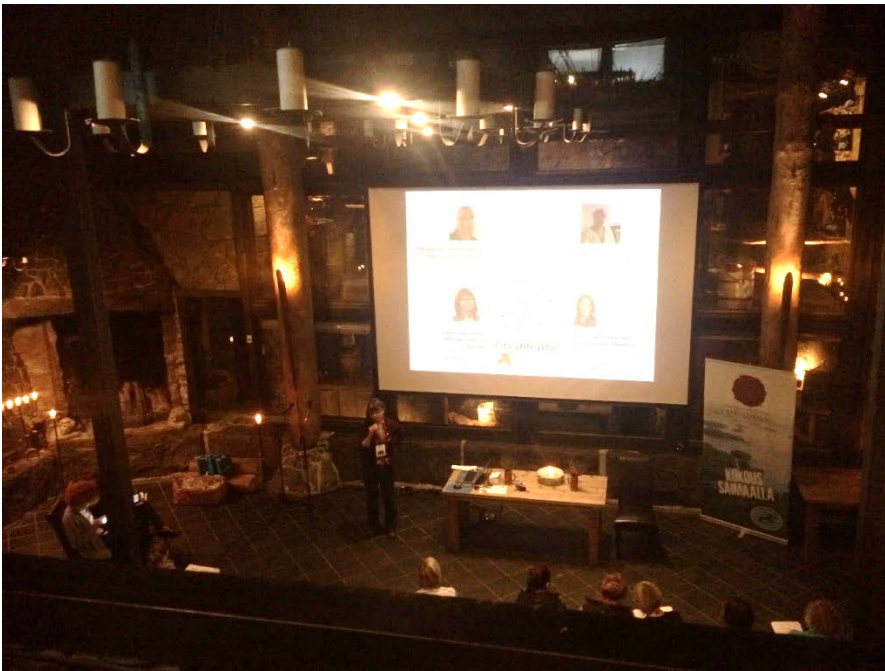
Green Care -laatumerkit takaavat asiakkaille toiminnan kokonaisvaltaista turvallisuutta

Reeta Sipola, agrobiologi (ylempi AMK), projektisuunnittelija, Teollisuuden ja luonnonvarojen osaamisala, Lapin AMK

asiasanat: green care, luontohoiva, laatu järjestelmät, laadunhallinta, laatutyö

Tämä syksy on merkittävää aikaa Green Care -toiminnan laatutyössä, kun laatumerkkien pilotointi valmistuu ja pitkän työn tulokset saadaan nähtäville. Odotetut laatumerkit julkistettiin syyskuun puolivälissä Rantasalmella pidetyillä valtakunnallisilla Green Care -päivillä, ja merkkien haku avataan vuoden 2017 alussa. Merkkejä on tulossa kaksi: LuontoVoiman ja LuontoHoivan merkit.

Green Care -toimintaa ohjaavina välineinä ovat jo aikaisemmin olleet Green Care Finland Ry:n määrittelemät Green Care -toiminnan eettiset ohjeet sekä Green Care Työkirja, joka on tehty ”VoiMaa! – Green Care -yrittäjyydestä elinvoimaa maaseudulle” -hankkeen (MTT nyk. LUKE ja THL) ja ”Green Care osana lappilaisia elinkeinoja” -hankkeen (Green Care Lappi -hanke / Lapin AMK) yhteistyönä. Näillä välineillä alan toimijat voivat tarkastella ja kehittää toimintaansa Green Care -periaatteiden mukaisesti. Laatumerkin dokumentteina kaikilta palveluilta edellytetään turvallisuussuunnitelma, ja LuontoHoivan palveluilta myös omavalvontasuunnitelma. Lisäksi on osoitettava riittävä osaaminen luontolähtöisyydestä, sekä mahdollinen kyseisen palvelun tuottamiseen vaadittava sote- tai kasvatusalan osaaminen.

Kuva 1. Green Care –koordinaatiohankkeen projektipäällikkö Elina Vehmasto (LUKE) esittelee Green Care –laatumerkkejä Rantasalmella järjestetyillä valtakunnallisilla Green Care –päivillä 16.9.2016. (Teemu Peuraniemi 2016)

Laatumerkin kehittäminen

Laatumerkit on yhtäältä tarkoitettu palveluntuottajien toiminnan sisäiseen laadunhallinnan kehittämiseen, ja toisaalta niiden tehtävä on tuoda palvelun laatutekijät selkeästi näkyväksi palveluiden ostajille. Laatumerkki antaa asiakkaille varmuuden tuotteen sisällöstä ja palveluntuottajalle mahdollisuuden osoittaa oman palvelunsa lisäarvo verrattuna muihin vastaavan tyyppisiin palveluihin. Laatumerkkien kehittämistyö on tehty Luonnonvarakeskuksen hallinnoimassa valtakunnallisessa Green Care -koordinaatiohankkeessa Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen johtamassa osiossa, kiinteässä yhteistyössä Green Care Finland ry:n kanssa.

Vuoden 2016 talven ja kevään aikana testattiin Green Care -toiminnan laatukriteerejä ja merkkiin vaadittavia dokumentteja Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen ”VoiMaa! -hankeessa” esittämien laatusuosituksen pohjalta. Työskentelyyn osallistui monia eri alojen asiantuntijoita, sekä 15 pilottia, Green Care -palveluntuottajaa, jotka tekivät merkin kehittämisen kannalta tärkeän työn testaamalla prosessia ja antamalla kehittämispalautetta. Ensimmäisen vaiheen jälkeen, kesällä 2016, pilotoitiin laatulautakunnan toimintaa ja testattiin laatumerkkien haku- ja myöntöprosessia. Tässä vaiheessa tärkeä työpanos saatiin Green Care Finland ry:n hallituksen jäseniltä.

Laatumerkit ja niiden myöntäminen

Laatutyössä päädyttiin määrittelemään kaksi laatumerkkiä: yksi LuontoVoiman palveluille (lähinnä virkistys-, hyvinvointi- ja kasvatuspalvelut) ja toinen LuontoHoivan palveluille (lähinnä julkisen sektorin järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveystalouden palvelut). Merkkien välinen ero noudattaa alan toimijoille jo entuudestaan tuttua Green Care -toiminnan palvelutyypittelyä, ja palvelutyypin sijoittumista erilaisille palvelumarkkinoille.

Kuva 2. LuontoVoiman ja LuontoHoivan laatumerkit noudattelevat Green Care Finland Ry:n logon mukaista ilmettä.

Laatumerkkien hallinnoijana toimii Green Care Finland Ry, joka on alan kattojärjestö Suomessa. Merkkien myöntämistä varten perustetaan eri alojen asiantuntijoista koostuva laatulautakunta, joka myöntää merkkejä palvelukohtaisesti. Palveluntuottaja voi hakea Green Care -laatumerkkiä useammallekin palvelulleen. Merkin voimassaoloaika on kolme vuotta, ja tämänhetkinen hinta-arvio on noin 300 - 500 euroa, joka kattaa hakemusten arviointiin tarvittavan asiantuntijatyön.

Laatumerkkiä varten vaaditaan kaikilta hakijoilta toiminnan kuvaamista Green Care Työkirjan mukaisesti, jossa kuvataan muun muassa toiminnan luontolähtöisyyttä, vaikuttavuutta, vastuullisuutta ja palveluprosessia; vakuutetaan sitoutuminen niin Green Care -toiminnan kuin oman ammattialankin eettisiin ohjeisiin; sekä lainsäädännön tunteminen tuottavaa palvelua koskien. Lisäksi kaikilta merkin hakijoilta edellytetään turvallisuussuunnitelmaa tai riskinarviointia, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti

juuri kyseisen palvelun turvallisuusasiat, erityisen tarkasti käytettyjen luontolähtöisten toimintatapojen, kuten eläinavusteisuuden näkökulmasta. Valviran sote -palveluilta vaatima omavalvontasuunnitelma saattaa sisältää laatumerkin kannalta riittävän riskienarvioinnin ja toimintasuunnitelman turvallisuudesta, mutta laatulautakunta tarkistaa tämän kunkin hakemuksen käsittelyn yhteydessä. Haettaessa LuontoHoivan laatumerkkiä sote -palvelulle lakisääteinen omavalvontasuunnitelma liitetään aina mukaan hakemukseen.

Dokumenttien lisäksi laatumerkin myöntäminen edellyttää riittävän osaamisen osoittamista kyseisen palvelun tuottamiseen. Osaaminen jakautuu Green Care -osaamiseen ja palvelutyypin mukaiseen osaamiseen. Esimerkiksi sote -palveluiden tai kasvatusalan osaaminen vaaditaan LuontoHoivan palveluissa. Samoin palvelun sisällön mukainen luonto-osaaminen ja esimerkiksi eläinten hyvinvointiosaaminen voivat olla laatumerkin saamiseksi tarvittavaa osaamista. Palvelun tuottaminen on mahdollista myös yhteistyössä toisen toimijan kanssa, jonka kautta omaa osaamista voidaan täydentää yhteistyökumppaneiden avulla.

Green Care -osaamisen perusvaatimukseksi on katsottu sisällöt, jotka on kehitetty Lapin ammattikorkeakoulun hallinnoimassa valtakunnallisessa Green Care koulutusmalli korkea-asteelle -hankkeessa. Viiden opintopisteen laajuinen Green Care Perusteet -opintojakso antaa perustiedot Green Care -käsitteistä, laadusta, toimialasta ja toimijoista sekä alan tutkimuksesta ja luonnon hyvinvointivaikutuksista. Koulutuksen sisältöihin voi tutustua osoitteessa www.greencarekoulutus.fi. Perusteet -opintojakson pilotointi tehtiin elo-syyskuussa 2016 seitsemällä paikkakunnalla ympäri Suomea, ja jaksolta saatavan palautteen kerääminen on käynnissä. Yhteensä 40 opintopisteen laajuisen Green Care -koulutuskokonaisuuden pilotointiin osallistuu 140 opiskelijaa eri toimialoilta. Tämän Green Care -Perusteet -opintojakson lisäksi määritellään, millaiset muut koulutukset antavat valmiudet hakea laatumerkkiä.

Tarve laatumerkin vaatimukseen vastaavan koulutuksen tarjoamiselle on suuri, sillä merkin hakemisesta kiinnostuneet toimijat tulevat tarvitsemaan koulutusta nopeasti kun merkin haku avataan. Lisäksi moni haluaisi kenties suorittaa tarvittavan koulutuksen jo ennakkoon syksyn aikana. Jo aikaisemmin suoritettujen erilaisten luontolähtöisyyttä sisältävien koulutusten huomioimisen periaatteet sekä kokemuksellisen osaamisen osoittamismenettely määritellään syksyn aikana ennen laatumerkin haun avautumista.

Laatumerkit lisäävät palvelujen turvallisuutta

Laatumerkkien vakiintumisen ja laajenevan käyttöönnoton myötä Green Care -palveluiden tarjontaan tulee yhteisempiä kriteerejä, jotka auttavat asiakkaita tiedostamaan miten palvelut eroavat muista vastaavan tyyppisistä palveluista. Green Care -toimijoiden osaaminen on varmempaa, ja käytettävien toimintatapojen valinta on tietoista ja tavoitteellista. Palvelujen sisältö on jäsenneilty Green Care -toiminnan näkökulmasta, mikä tuo esiin kriteerit jotka laadukkaan palvelun tulee täyttää. Ammattitaito ja kaikkien palveluun osallistuvien osapuolten turvallisuudesta huolehtiminen ovat keskeisiä tekijöitä laatumerkkiin oikeutetuissa Green Care -palveluissa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LUONNONVARAKESKUS

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

HELSINGIN YLIOPISTO

